Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

εἰς φοῦρνον κοιν. καὶ Πόντ.(Τραπ.) : *Τὸ κρέας 'ς τὸ γκιουβέτσι γίνεται λουκούμι. Δῶσ' μου ἕνα γκιουβέτσι νὰ βάλω τὸ κρέας* κοιν. *Τὰ πλατάκια τὰ κάναμε φυλλάκι - φυλλάκι 'ς τὸ κιουβέτσι τὸ καλύτερο γλύκισμα τοῦ χωριοῦ μας ἦταν αὐτὸ* (*φυλλάκι* = μικρὸν φύλλον ζύμης)Προπ. (Μαρμαρ.) **β)** Πήλινον πινάκιον φαγητοῦ Θρᾴκ. (Καβακλ.) **2)** Συνεκδ., τὸ ἐντὸς τοῦ ἀναφερθέντος σκεύους ψηνόμενον φαγητόν, ἰδίᾳ κρέας μὲ ζυμαρικὰ κοιν. καὶ Πόντ. (Τραπ.): *'Απόψε θά 'χουμε γκιουβέτσι μὲ μακαρόνια* κοιν. *Ἔφαγα γκιουβέτσ' μὶ μανέστρα* Στερελλ. (Φθιῶτ.) *Ἔφκειανάμι γκιβέτσ' μὶ ρύζ' κι ἀρνούδ'* Θρᾴκ. (Καρωτ.) *Ἄμα θὰ γυρίσου ἀπὸ τοὺ ταξίδ', θὰ σ' βάλου ἕνα γκ'βέτσ' νὰ τοὺ φᾶμι ὅλ' ἀδάμα* Ἤπ. (Κουκούλ.) *Νὰ φτειάσῃς τζουβέκι* Πελοπν. ('Ανδρίτσ.) *'Εφίλευαν τοὺς ἐκλογεῖς καὶ καπνὸν καὶ ρακὶ καὶ γιουβέτσι* Α. Παπαδιαμ., Χριστούγ. τεμπέλη, 17.

'Η λ. καὶ ὡς ἐπών. ὑπὸ τὸν τύπ. *Γκιουβέτσης* Χίος(Βροντ.) καὶ ὡς παρων. ὑπὸ τὸν τύπ. *Γιοβέτσης* Στερελλ. ('Αράχ.)

γκιουβετσιὰ ἡ, ἐνιαχ. *κιβετξέα* Πόντ. (Τραπ.)

'Εκ τοῦ οὐσ. *γ κ ι ο υ β έ τ σ ι*, παρὰ τὸ ὁπ. καὶ τύπ. *κ ι β έ τ ξ'*, καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. *-ι ά*.

Ποσότης φαγητοῦ, ἡ ὁποία δύναται νὰ περιληφθῇ εἰς ἓν *γ κ ι ο υ β έ τ σ ι* ἔνθ' ἀν.: *Ἔψεσα ἕναν κιβετζέαν χαψία* Πόντ. (Τραπ.)

γκιουβετσόπουλο τό, ἐνιαχ. *γκιβιτσόπ'λου* Μακεδ. (Κοζ.)

'Υποκορ. τοῦ οὐσ. *γ κ ι ο υ β έ τ σ ι* διὰ τῆς καταλ. *-π ο υ λ ο*.

Μικρὸν *γ κ ι ο υ β έ τ σ ι* **1**, τὸ ὁπ. βλ.: *Ἔξ'σα κἄνα δυὸ ψάρια γιὰ νὰ βάλου 'ς τοὺ γκιβιτσόπ'λου νὰ τὰ στείλου 'ς τοὺ φοῦρνου* Μακεδ. (Κοζ.) Συνών. *γ κ ι ο υ β ε τ σ ά κ ι*, *γ κ ι ο υ β ε τ σ ο ύ δ ι*.

γκιουβετσούδα ἡ ἐνιαχ. *γκιβιτσούδα* Α. Ρουμελ. (Καβακλ.) Θρᾴκ. (Κόσμ.)

'Εκ τοῦ οὐσ. *γ κ ι ο υ β έ τ σ ι*, παρὰ τὸ ὁπ. καὶ τύπ. *γ κ ι β έ τ σ ι*, καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. *-ο ύ δ α*.

Γ κ ι ο υ β έ τ σ ι **1**, τὸ ὁπ. βλ. ἔνθ' ἀν.: Παροιμ. *Γέλασι ἡ γκιβιτσούδα ντὴν γκιντούδα ποὺ ἔχ' στραβὰ ἀχείλια* (*γκιντούδα* = εἶδος πηλίνου δοχείου φαγητοῦ· δι' αὐτοὺς οἱ ὁποῖοι ψέγουν ἄλλους δι' ἐλαττώματα τὰ ὁποῖα ἔχουν οἱ ἴδιοι) Καβακλ. Συνών. *Ε ἶ π ε ὁ γ ά ι δ α ρ ο ς τ ὸ ν π ε τ ε ι ν ὸ κ ε φ ά λ α*.

γκιουβετσούδι τό, ἐνιαχ. *γιουβετσούδ'* Θρᾴκ. (Αἶν.) *γκιβετσούδ'* Θρᾴκ. (Κεσάν.) *γιβετσούδ'* Θρᾴκ. (Αἶν.)

'Υποκορ. τοῦ οὐσ. *γ κ ι ο υ β έ τ σ ι* παρὰ τὸ ὁπ. καὶ τύπ. *γ ι β έ τ σ ι*.

Γ κ ι ο υ β ε τ σ ό π ο υ λ ο, τὸ ὁπ. βλ. ἔνθ' ἀν.: *Ἔβανε κομμάτ' γάλα 'ς ἕνα γιουβετσούδι* (*κομμάτι γάλα* = ὀλίγον γάλα) Θρᾴκ. (Αἶν.)

γκιουγκιούρα ἡ, ἐνιαχ. *γιουγιούρα* Κρήτ. (Κατσιδ.) Λέξις πεποιημένη ἐκ τοῦ μορ. *γ κ ι ο ῦ*, παρὰ τὸ ὁπ. καὶ *γ ι ο ῦ*.

1) Παρατεταμένη χαμηλόφωνος συζήτησις, ἀκουομένη ὡς ἀκατάληπτος ψίθυρος. ἔνθ' ἀν. Συνών. *γ κ ι ο υ γ κ ι ο ύ ρ ι σ μ α* **1**, *γ κ ι ο υ γ κ ι ο υ ρ ι σ τ ό*. **2)** Φλυαρία ἔνθ' ἀν.: *Ἄμα σοῦ πιάσῃ τὴ γιουγιούρα, δὲ σ' ἀφίνει νὰ φύγῃς.* Κρήτ. (Κατσιδ.) *Βαρειοῦμαι τὴ γιουγιούρα τζη καὶ δὲ τζῆ πολυμιλῶ αὐτόθ.* Συνών. *γ κ ι ο υ γ κ ι ο ύ ρ ι σ μ α*, *λ ο γ ο δ ι ά ρ ρ ο ι α*, *π ο λ υ λ ο γ ί α*. **3)** Συνεκδ., γυνὴ φλύαρος Κρήτ. (Κατσιδ.): *'Εκίνησε πάλ' ἡ γιουγιούρα καὶ θὰ μᾶσε πονέσῃ τὴ γεφαλή.* Συνών. *γ κ ι ο υ γ κ ι ο υ ρ ί σ τ ρ α*, *φ α φ λ α τ ο ῦ*, *ψ υ χ ο β γ ά λ τ ρ α*.

γκιουγκιουρίζω ἐνιαχ. *γιουγιουρίζω* Κρήτ. (Κατσιδ.)

'Εκ τοῦ οὐσ. *γ κ ι ο υ γ κ ι ο ύ ρ α*, παρὰ τὸ ὁπ. καὶ *γ ι ο υ γ ι ο ύ ρ α*.

Συζητῶ λίαν χαμηλοφώνως, ὥστε μόνον ἀκατάληπτος ψίθυρος νὰ ἀκούεται ὑπὸ τῶν ἄλλων ἔνθ' ἀν.: *Μὰ εἶδα λέγατε καὶ σᾶς ἐγροίκουνα ἀποπα'ὲ κ' ἐγιουγιουρίζετε;* (*ἀποπαὲ*= ἀπεδῶ) *Γροικῶ τσι καὶ γιουγιουρίζουνε, μὰ δὲ γατέω εἶδα λένε.* αὐτόθ. Συνών. *μ ο υ ρ μ ο υ ρ ί ζ ω*, *φ α φ λ α τ ί ζ ω*.

γκιουγκιούρισμα τό, ἐνιαχ. *γιουγιούρισμα* Κρήτ. (Κατσιδ.)

'Εκ τοῦ ρ. *γ κ ι ο υ γ κ ι ο υ ρ ί ζ ω*, παρὰ τὸ ὁπ. καὶ *γ ι ο υ γ ι ο υ ρ ί ζ ω*.

1) *Γ κ ι ο υ γ κ ι ο ύ ρ α* **1**, τὸ ὁπ. βλ. ἔνθ' ἀν.: *Μὰ εἶδα σοῦ λεγε κ' ἐκάμετε τοσονὰ γιουγιούρισμα 'ς τὴ στράτα;* Συνών. *μ ο υ ρ μ ο ύ ρ ι σ μ α*. **2)** Φλυαρία ἔνθ' ἀν. : *Ἄμα σοῦ κινήσῃ τὸ γιουγιούρισμα, δὲ σ' ἀφίνει νὰ φύγῃς* Κρήτ. (Κατσιδ.) Συνών. *γ ι ο υ γ κ ι ο ύ ρ α*, *γ κ ι ο υ γ κ ι ο υ ρ ι σ τ ό*, *φ α φ λ α τ ι ό*.

γκιουγκιουριστὴς ὁ, ἐνιαχ. *γιουγιουρίστρα* Κρήτ. (Κατσιδ.)

'Εκ τοῦ ρ. *γ κ ι ο υ γ κ ι ο υ ρ ί ζ ω*, παρὰ τὸ ὁπ. καὶ *γ ι ο υ γ ι ο υ ρ ί ζ ω*.

Γυνὴ φλύαρος ἔνθ' ἀν : *Εἶναι μιὰ γιουγιουρίστρα, πού, ἅμα κινήσῃ, δὲ σωπαίνει.* Κρήτ. (Κατσιδ.) *Ἄδικο νὰ σ' εὕρῃ, γιουγιουρίστρα!* αὐτόθ. Συνών. *γ κ ι ο υ γ κ ι ο ύ ρ α*, *φ α φ λ α τ ο ῦ*, διὰ τὸ ὁπ. βλ. *φ α φ λ α τ ᾶ ς*.

γκιουγκιουριστὸ τό, ἐνιαχ. *γιουγιουριστὸ* Κρήτ. (Κατσιδ.)

'Εκ τοῦ ρ. *γ κ ι ο υ γ κ ι ο υ ρ ί ζ ω*, παρὰ τὸ ὁπ. καὶ τύπ. *γ ι ο υ γ ι ο υ ρ ί ζ ω*.

Γ κ ι ο υ γ κ ι ο ύ ρ α **1**, τὸ ὁπ. βλ., ἔνθ' ἀν.: *Τόσο γιουγιουριστὸ κάνανε, μὰ δὲν ἐβόρουνα ν' ἀκούσω εἶδα λέγανε* Κρήτ. (Κατσιδ.) Συνών. *μ ο υ ρ μ ο υ ρ η τ ό*.

γκιουζέλης ἐπίθ. Πελοπν.('Αργολ.) *γιουζέλης* Νάξ.('Απύρανθ.) *κουζέλης* Καππ. (Φάρασ.) *κιζέλης* Πόντ. (Λιβερ.) Θηλ. *γιουζέλα* Νάξ. ('Απύρανθ.) *γιουζλέα* Σκόπ. Οὐδ. *γιουζέλικο* Νάξ. ('Απύρανθ.) Ἄκλ. *γκιουζέλ* Ἤπ. (Πάργ.) Μακεδ. (Ἄσσηρ. Γαλατ.) *γιουζὲλ* Λέσβ. *γιοζὲλ* Θρᾴκ. (Αἶν.)

'Εκ τοῦ Τουρκ. *g ü z e l* = ὡραῖος.

1) 'Ωραῖος Θρᾴκ. (Αἶν.) Καππ. (Φάρασ.) Λέσβ.: Ἄσμ. *'Ισὺ 'σι τοὺ γιουζὲλ πουλλὶ κ' ἰγὼ τοὺ ἀηδουνάκι* Λέσβ.

Νὰ σὲ σκοτώσω θέλω 'γώ, γιοζὲλ Κατερινιὸ Αἶν. **2)** Εὔθυμος καὶ ἐπιπόλαιος (ἀπό τινος φρενοβλαβοῦς εἰς τὸ χωρίον, ὁ ὁποῖος εἶχε τὸ ἐπών. *Γ ι ο υ ζ έ λ η ς*) Νάξ. ('Απύρανθ.): *Ἕνας γιουζέλης εἶναι, χωρατατζῆς, χορευτής, ἔξυπνος. Ἂν δὲν ἦσουν δώρα σὺ γιουζέλα, δὲ δὰ 'λεες καὶ δὲ δά 'κανες εὐτά. Μὰ τσῆ γιουζέλας εὐτεινῆς*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ